

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039 ♦ Tālr.67097200 ♦ Fakss 67097277 ♦ E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

R ī g ā

26.06.2013.

Nr.1/4
(prot. Nr.24, 2.p.)

TĪKLA KODEKSS

Izdots saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu, 13.panta pirmo un piekto daļu, 13.¹ panta trešo daļu, 25. panta ceturto daļu, 36. panta ceturto daļu, 37.panta pirmo un ceturto daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Tīkla kodekss nosaka:
 - 1.1. elektroenerģijas sistēmas (turpmāk arī - sistēma) vadības un lietošanas kārtību un elektroenerģijas sistēmas un elektroenerģijas tirgus dalībnieku (turpmāk – tirgus dalībnieki) darbības;
 - 1.2. pārvades sistēmas operatora darbības, ja sistēmā ir novirze no normālā darbības režīma vai notikusi avārija;
 - 1.3. kārtību, kādā pārvades sistēmas operators sniedz pārvades sistēmas pakalpojumus un nodrošina balansēšanu un stabilitāti elektroenerģijas sistēmā;
 - 1.4. kārtību, kādā pārvades sistēmas operators reģistrē, ierobežo vai atsaka paredzētos tirdzniecības darījumus, ja citādi nav iespējams novērst pārvades ierobežojumus vai pārvades sistēmas pārslodzi un ir apdraudēta savstarpēji savienotās sistēmas stabilitāte;
 - 1.5. starpvalstu savienojumu sastrēgumu vadības un pārslodzes novēršanas nosacījumus;
 - 1.6. tehniskās prasības atsevišķa nekustamā īpašuma iekšējās līnijas pieslēgumam sadales sistēmai;
 - 1.7. tirgus dalībnieku, balansēšanas pakalpojumu sniedzēju un pārvades sistēmas operatora tiesības un pienākumus, sniedzot balansēšanas pakalpojumu;
 - 1.8. kārtību, kādā pārvades sistēmas operators veic balansēšanas aprēķinus;
 - 1.9. kritērijus un kārtību, kādā elektroenerģijas sistēmas operators (turpmāk – sistēmas operators) var pieprasīt garantijas no elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem (turpmāk – sistēmas dalībnieki), lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanas pakalpojumu.
2. Tīkla kodeksā lietoti šādi termini:
 - 2.1. automātika – iekārtu kopums, kas iedarbojas uz elektroiekārtām noteiktā secībā bez cilvēka līdzdalības, iestājoties iepriekš noteiktiem nosacījumiem elektroenerģijas sistēmā;

- 2.2. ārkārtas situācija elektroenerģijas sistēmā – situācija, ko izraisījis incidents, dabas stihija vai citi apstākļi, kas radījuši sistēmas operatora vai elektroenerģijas ražotāja funkciju izpildes piespiedu daļēju ierobežojumu vai pārtraukumu, kas apdraud Enerģētikas likumā, Elektroenerģijas tirgus likumā noteikto uzdevumu izpildi;
- 2.3. darbības atjaunošanas plāns - pārvades sistēmas operatora izstrādāts un nepieciešamības gadījumā precizēts plāns, kurā ir noteikti visi nepieciešamie tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai atjaunotu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu elektroapgādes daļējas vai pilnīgas pārtraukšanas gadījumā;
- 2.4. dispečervadība - process, kurā sistēmas operators saskaņā ar sistēmas operatora dispečeru vadības personāla dispečervadības instrukcijām nodod rīkojumu sistēmas dalībniekam ģenerētārvienību, slodžu un tīkla elementu operatīvo stāvokļu un enerģētisko parametru izmaiņai;
- 2.5. dispečervadības grafika ģenerētārvienība (turpmāk - DVGG) - atsevišķi komutējams elektrostacijas ģenerators ar uzstādīto jaudu ne mazāku par 15MW, kas pievada attiecīgā sistēmas operatora tīklam elektroenerģiju atbilstoši dispečervadības grafikā noteiktiem termiņiem un elektroenerģijas apjomam, vai atsevišķi komutējamas elektrostacijas ar uzstādīto jaudu mazāku par 15MW, kas tieši pieslēgtas pārvades sistēmai, vai kas pieslēgtas sadales sistēmai, ja sistēmas operators, pamatojoties uz elektroenerģijas sistēmas stabilitātes aprēķiniem, var pierādīt, ka to ir nepieciešams iekļaut dispečervadības grafikā, lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu;
- 2.6. dispečervadības instrukcija - sistēmas operatora izdots dokuments, kurā ir noteiktas darbības un to secība, kas jāveic sistēmas dalībniekam, kura elektroietaisies pieslēgtas attiecīgā sistēmas operatora tīklam, un kas ir neatņemama sistēmas pakalpojumu līguma sastāvdaļa;
- 2.7. dispečervadības rīkojums - sistēmas operatora norādījums sistēmas dalībniekam, kura elektroietaisies pieslēgtas attiecīgā sistēmas operatora tīklam;
- 2.8. elektroiekārtas pārbaude – vienas vai vairāku elektroiekārtu raksturlielumu mērīšana un novērtēšana, lai noteiktu katra raksturlieluma atbilstību šajā kodeksā un citos tiesību aktos noteiktajām prasībām;
- 2.9. ģenerētārvienība - atsevišķi komutējams elektrostacijas ģenerators un tā palīgiekārtas;
- 2.10. kV - kilovolti;
- 2.11. MW – megavati
- 2.12. ģenerētārvienības rīcības jauda – maksimālā jauda, izteikta MW, ko ģenerators spēj nodot sistēmā noteiktā laika momentā, ņemot vērā ģenerētārvienības ierobežojumus vai ārējos apstākļus;
- 2.13. kontroluzskaites mēraparāts – mērīšanas līdzeklis vai mērīšanas līdzekļu sistēma elektroenerģijas daudzuma un pakalpojumu uzskaitēi, kuru izmanto, lai iegūtu datus par elektroenerģijas patēriņu, ja ar elektroenerģijas komercuzskaites mēraparātu šādus datus nav iespējams iegūt;
- 2.14. n-1 - kritērijs elektroenerģijas sistēmas drošuma plānošanai, kur "n" ir pārvades sistēmas iekārtu (tai skaitā līniju, transformatoru, šunta reaktoru, kondensatoru bateriju u.c.) un ģenerētārvienību, ne mazāku par 15MW, skaits, kas pieļauj vienas minētās iekārtas atslēgšanās iespēju, rodoties tehnoloģiskam traucējumam, tādējādi neapdraudot elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu;

- 2.15. palīgpakalpojumu līgums - līgums, kuru sistēmas operators slēdz ar sistēmas dalībnieku vai citas valsts pārvades sistēmas operatoru par pakalpojumu, kas nepieciešams elektroenerģijas pārvades sistēmas balansētas darbības nodrošināšanai;
- 2.16. spriegums - sprieguma efektīvā vērtība, kuru sistēmas operators uztur sistēmas dalībnieka elektroietaišu pieslēguma vietā;
- 2.17. tehnoloģiskais traucējums - elektroiekārtas bojājums, automātiska atslēgšanās vai piespiedu atslēgumi, elektroenerģijas sistēmas dalībnieka neplānoti atslēgumi vai netiek izpildītas elektroenerģijas kvalitātes prasības;
- 2.18. telemērīšana - attālināta datu iegūšana no elektroenerģijas sistēmai pieslēgtām iekārtām;
- 2.19. telesignalizācija - attālināta informācijas iegūšana par komutācijas iekārtu stāvokli;
- 2.20. televadība - attālināta elektroiekārtas stāvokļa maiņa;
- 2.21. uzskaites pakalpojuma sniedzējs - sistēmas operators vai tā pilnvarota juridiska vai fiziska persona, kura uzstāda un uztur uzskaites mēraparātus.

2. Pieslēgums elektroenerģijas sistēmai

2.1. Sistēmas dalībnieku vispārējie pienākumi

- 3. Sistēmas operatoram ir šādi pienākumi:
 - 3.1. veikt savstarpējas pārrunas ar sistēmas dalībnieku par elektroenerģijas sistēmas pieslēguma noteikumiem un nosacījumiem, kuru laikā sistēmas operators sniedz informāciju, kas dod iespēju sistēmas dalībniekam novērtēt sistēmas operatora piedāvāto tehnisko prasību būtību, bet sistēmas dalībnieks sistēmas operatoram sniedz vispusīgu informāciju par savu paredzēto darbību;
 - 3.2. nodrošināt komunikācijas sistēmas starp elektrostacijas vai apakšstacijas komunikācijas iekārtu un sistēmas operatora dispečervadības sistēmu, ja sistēmas operators un sistēmas dalībnieks nav vienojušies citādi;
 - 3.3. izveidot un uzturēt savā licences darbības zonā esošo sistēmas elektroiekārtu datu bāzi, kuru izmanto sistēmas pieslēgumu projektēšanai un ierīkošanai elektroenerģijas sistēmā;
 - 3.4. pēc sistēmas dalībnieka pieprasījuma sniegt nepieciešamo informāciju statistiskās un dinamiskās stabilitātes aprēķinu veikšanai saistībā ar jauna sistēmas pieslēguma projektēšanu un ierīkošanu;
 - 3.5. dispečervadības instrukcijā noteiktajā termiņā informēt sistēmas dalībnieku par tehniskajām izmaiņām elektroenerģijas sistēmā, kas var ietekmēt sistēmas dalībnieka elektroiekārtu darbību;
 - 3.6. nodrošināt sistēmas dalībnieka dispečervadību;
 - 3.7. sadales sistēmas operatoram, saskaņot ar pārvades sistēmas operatoru izstrādātos tehniskos noteikumus DVGĢ elektroenerģijas sistēmas pieslēgumam pie sadales sistēmas;
 - 3.8. sadales sistēmas operatoram pieslēgt sadales sistēmai atsevišķā nekustamā īpašuma iekšējo līniju, kas atrodas sadales sistēmas operatora licences darbības zonā, ja:
 - 3.8.1. tā ierīkota saskaņā ar būvprojektu, kas izstrādāts atbilstoši vispārīgo būvnoteikumu, speciālo būvnoteikumu, Latvijas būvnormatīvu un standartu prasībām;
 - 3.8.2. tās izolācija atbilst spēkā esošām tiesību aktu prasībām;
 - 3.8.3. tās ierīkošanā ir ievērotas tiesību aktos noteiktās līnijas aizsargjoslas.
- 4. Sistēmas dalībniekam ir šādi pienākumi:

- 4.1. pēc sistēmas operatora pieprasījuma sniegt informāciju par elektroiekārtu elektroenerģijas izstrādes un patēriņa prognozēm, ģenerācijas un slodzes grafiku un elektroiekārtu uzstādītās un rīcības jaudas izmaiņām;
- 4.2. atļaut sistēmas operatora pilnvarotām personām veikt elektroiekārtu pārbaudi;
- 4.3. nodrošināt savu elektroiekārtu vadību;
- 4.4. izpildīt dispečervadības rīkojumus;
- 4.5. nodrošināt elektroiekārtas atslēgšanu no elektroenerģijas sistēmas, ja radies bojājums elektroiekārtā vai pastāv draudi elektroenerģijas sistēmas stabilam darbības režīmam, atbilstoši nosacījumiem, kas saskaņoti ar sistēmas operatoru;
- 4.6. nodrošināt nepieciešamo televadības, telemērīšanas un uzraudzības iekārtas uzstādīšanu un darbību, kā arī segt uzstādīšanas izmaksas;
- 4.7. izpildīt sistēmas operatora prasības tehnisko mērīšanas un kontroles ierīču uzstādīšanai jaunam elektroenerģijas sistēmas pieslēgumam, lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu;
- 4.8. pēc sistēmas operatora rakstiska pieprasījuma modernizēt, modificēt vai nomainīt jebkuru elektrostacijā vai apakšstacijā jau ierīkotu telemērīšanas iekārtu;
- 4.9. rakstveidā informēt sistēmas operatoru par elektrostacijā vai apakšstacijā ierīkotas televadības iekārtas modernizāciju, modifikāciju vai nomaiņu, ja tā neatbilst paredzētajam mērķim;
- 4.10. nodrošināt elektroiekārtu telemērīšanas, telesignalizācijas un televadības sistēmu elektroapgādi, lai tās turpinātu darboties vismaz trīs stundas pēc elektroenerģijas piegādes pārtraukšanas sistēmas dalībnieka elektroiekārtu pieslēguma vietā;
- 4.11. pēc sistēmas operatora rakstiska pieprasījuma nodrošināt komunikāciju līnijas un to rezervēšanu nepieciešamajā apjomā ar elektroenerģijas sistēmas dalībnieka iekārtu telemērīšanas, televadības un komunikācijas iekārtām;
- 4.12. sistēmas operatora noteiktā kārtībā sniegt informāciju par tehniskajām iespējām sniegt palīgpakalpojumus;
- 4.13. nodrošināt, ka sistēmas dalībnieka katras ģenerētārvienības rīcības jauda nevienā tirdzniecības intervālā nepārsniedz sistēmas operatora izdotajos tehniskajos noteikumos ģenerējošo iekārtu pieslēgšanai vai esošo ģenerējošo iekārtu pieslēguma pārveidošanai noteikto katras ģenerētārvienības nominālo jaudu, ko savā pieteikumā elektroenerģijas sistēmas pieslēguma ierīkošanai vai esošā pieslēguma pārveidošanai norādījis sistēmas dalībnieks;
- 4.14. noslēgt vienošanos ar pārvades sistēmas operatoru, ja tirgus dalībnieki plāno sniegt sistēmas pakalpojumus un palīgpakalpojumus citu valstu pārvades sistēmas operatoriem, pirms atbilstoša līguma noslēgšanas, par līguma izpildei nepieciešamās informācijas apmaiņas kārtību un pārvades sistēmas operatora veicamajām darbībām.

2.2. Elektroiekārtas pārbaude

5. Elektroiekārtas pārbaudes sistēmas dalībnieks veic, lai pārliecinātos par elektroiekārtu atbilstību šajā kodeksā un tiesību aktos, kas nosaka elektroietaišu tehniskās ekspluatācijas un drošības tehnikas prasības, noteiktajām tehniskajām prasībām (turpmāk – tehniskās prasības), kā arī lai pārbaudītu elektroiekārtu darbības spējas pēc uzstādīšanas, remonta vai arī tās atbilstību izgatavotāja prasībām vai rekomendācijām. Ja sistēmas dalībnieks nav veicis šajā kodeksā noteiktās pārbaudes, tad elektroiekārta netiek pieslēgta elektroenerģijas sistēmai.

6. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt veikt šī kodeksa 4.pielikumā noteiktās elektroiekārtu pārbaudes tiem sistēmas dalībniekiem, kuru elektroietais ir pieslēgtas sistēmas operatora elektroenerģijas sistēmai.
7. Sistēmas dalībniekam ir tiesības ierosināt sistēmas operatoram, kura sistēmai pieslēgtas sistēmas dalībnieka elektroietais, veikt savas elektroiekārtas pārbaudi. Sistēmas operatora pienākums ir atļaut šādu pārbaudi.
8. Sistēmas operatoram nav tiesību pieprasīt sistēmas dalībniekiem veikt elektroiekārtu pārbaudi biežāk kā reizi gadā, ja ir apstiprināta elektroiekārtas atbilstība noteiktajām tehniskajām prasībām.
9. Sistēmas dalībniekam ir tiesības pieprasīt sistēmas operatoram veikt cita sistēmas dalībnieka elektroiekārtas pārbaudi, ja ir pamats uzskatīt, ka sistēmas dalībnieks nepilda noteiktās tehniskās prasības.
10. Lai ierosinātu savu elektroiekārtas pārbaudi, sistēmas dalībnieks ne vēlāk kā 45 darba dienas pirms paredzētās elektroiekārtas pārbaudes iesniedz sistēmas operatoram, kura tīklam pieslēgtas sistēmas dalībnieka elektroietais, rakstisku pieteikumu, kurā norāda:
 - 10.1. elektroiekārtu pārbaudes uzsākšanas laiku un paredzamo ilgumu;
 - 10.2. pārbaudāmās elektroiekārtas un to operatīvos apzīmējumus;
 - 10.3. detalizētu aprakstu par iespējamajām nelabvēlīgajām sekām, ko elektroiekārtu pārbaude var izraisīt pārvades vai sadales sistēmā;
 - 10.4. sistēmas dalībnieka pilnvarotās personas elektroiekārtas pārbaudes organizēšanai un veikšanai.
11. Sistēmas operatoram ir tiesības neatļaut elektroiekārtas pārbaudi, mainīt pārbaudes laiku vai pieprasīt veikt izmaiņas pārbaudes procedūrās, ja elektroiekārtas pārbaude nelabvēlīgi ietekmē elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu, elektroenerģijas uzskaites mērāparātu pareizu darbību pieslēguma vietā vai starp sistēmas operatoru un sistēmas dalībnieku nav noslēgta vienošanās par elektroenerģijas uzskaiti un norēķinu kārtību elektroiekārtas pārbaudes periodā.
12. Sistēmas operatoram, sniedzot atļauju veikt elektroiekārtas pārbaudi, ir pienākums līdz pārbaudes uzsākšanai sagatavot sistēmu pārbaudes veikšanai.
13. Par elektroiekārtas pārbaudes kārtību sistēmas operators sistēmas pakalpojumu līgumā noteiktā kārtībā informē tos sistēmas dalībniekus, kuru elektroiekārtas var tikt nelabvēlīgi ietekmētas pārbaudes laikā.
14. Veicot elektroiekārtu pārbaudi, sistēmas dalībnieks un sistēmas operators ievēro elektroiekārtu izgatavotāju noteiktās tehniskās prasības.
15. Sistēmas dalībnieks elektroiekārtu pārbaudes laikā izmanto elektroiekārtu īpašnieka vai lietotāja veiktos tehnisko parametru reģistrācijas datus, kas iegūti ar sertificētiem mērinstrumentiem un datu reģistratoriem.
16. Ja elektroiekārtas pārbaude ir notikusi pēc sistēmas dalībnieka ierosinājuma, sistēmas dalībnieks mēneša laikā, ja puses nav vienojušās par citu termiņu, pēc elektroiekārtas pārbaudes pabeigšanas iesniedz sistēmas operatoram aktu par veikto pārbaudi.
17. Ja elektroiekārtas pārbaudi pieprasījis sistēmas operators, tad sistēmas operators ne vēlāk kā mēneša laikā pēc pārbaudes pabeigšanas iesniedz sistēmas dalībniekam rakstisku ziņojumu par elektroiekārtas pārbaudes rezultātiem.
18. Elektroiekārtas pārbaudžu protokolus sistēmas dalībnieks uzglabā 5 gadus un iesniedz tos sistēmas operatoram pēc sistēmas operatora pieprasījuma.

19. Ja elektroiekārtas pārbaudē vai no televadības iekārtas iegūta informācija, ka elektroiekārta neatbilst noteiktajām tehniskajām prasībām, elektroenerģijas sistēmas dalībnieks par to nekavējoties informē sistēmas operatoru.
20. Ja sistēmas operators pēc elektroiekārtas pārbaudes konstatē elektroiekārtas neatbilstību noteiktajām tehniskajām prasībām, elektroenerģijas sistēmas dalībnieks pēc sistēmas operatora pieprasījuma sniedz pierādījumus, kas apliecina atbilstību, vai, ja šādu pierādījumu nav, viena mēneša laikā veic ārpuskārtas pārbaudi.
21. Ja fiksēta DVGĢ neatbilstība noteiktajām tehniskajām prasībām, elektroenerģijas ražotājs nekavējoties informē pārvades sistēmas operatoru par konstatēto faktu, plānotiem pasākumiem un termiņiem neatbilstību novēršanai un reizi mēnesī informē pārvades sistēmas operatoru par paveikto darbu neatbilstību novēršanā, kā arī veic nepieciešamās pārbaudes, apliecinot elektroiekārtas atbilstību.
22. Ja sistēmas operatoram ir pierādījumi par elektroiekārtu neatbilstību noteiktajām tehniskajām prasībām, un sistēmas dalībnieks nevar dokumentāli pierādīt pretējo, kā arī neatbilstība būtiski ietekmē stabilu sistēmas darbības režīmu, pēc sistēmas operatora rīkojuma sistēmas dalībnieks atvieno savu elektroietaisi vai tās daļu, kuras sastāvā ietilpst neatbilstošā elektroiekārta, no sistēmas līdz brīdim, kad sistēmas dalībnieks iesniedz dokumentus, kas apliecina atbilstību tehniskajām prasībām, vai kopā ar sistēmas operatoru veic elektroiekārtas pārbaudi, pierādot tās atbilstību tehniskajām prasībām.
23. Visus ar elektroiekārtu pārbaudes organizēšanu un veikšanu saistītos izdevumus sedz sistēmas dalībnieks, kura elektroietaisies pieslēgtas sistēmas operatora elektroenerģijas sistēmai.
24. Sistēmas operators nav atbildīgs par sistēmas dalībnieka elektroiekārtu pārbaudes ietekmi uz sistēmas dalībnieka līgumiskām saistībām ar tirgotāju, ražotāju vai citiem tirgus un sistēmas dalībniekiem.

2.3. Elektroiekārtas ieslēgšana darbā, atvienošana un pievienošana

25. Sistēmas operatoram attiecībā pret sistēmas dalībnieku, kura elektroiekārtas pieslēgtas sistēmas operatora elektroenerģijas sistēmai, ir šādi pienākumi:
- 25.1. viena mēneša laikā pēc elektroietaisies vai tās daļas ieslēgšanas programmas saņemšanas paziņot attiecīgajam sistēmas dalībniekam par tā ieslēgšanas programmas apstiprināšanu vai pieprasīt izdarīt izmaiņas ieslēgšanas programmā, lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu;
- 25.2. atvienot vai atļaut atvienot sistēmas dalībnieka elektroietaisi vai tās daļu no elektroenerģijas sistēmas pēc sistēmas dalībnieka rakstiska pieprasījuma, izņemot gadījumus, kad sistēmas dalībnieka elektroietaisies vai tās daļas atvienošana apdraud elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu vai citu sistēmas dalībnieku elektroiekārtas vai lietotāju elektroapgādi. Atvienošana var veikt uz noteiktu termiņu vai pilnībā likvidējot pieslēguma vietu.
26. Sistēmas dalībniekam ir šādi pienākumi:
- 26.1. iesniegt sistēmas operatoram ieslēgšanas programmu, kurā ir norādīts laiks un kārtība, kādā paredzēts pieslēgt elektroietaisi vai tās daļu elektroenerģijas sistēmai;
- 26.2. pieslēdzot elektroenerģijas sistēmai jaunu vai rekonstruētu elektroietaisi, vismaz trīs mēnešus pirms pieslēgšanas pārvades sistēmai un vismaz divus mēnešus pirms pieslēgšanas

sadales sistēmai, rakstveidā iesniegt sistēmas operatoram elektroietaisies vai tās daļas ieslēgšanas programmu un elektroiekārtas pārbaudes protokolus;

26.3. segt izmaksas, kas tieši attiecināmas uz sistēmas dalībnieka ierosinātu atvienošanas vai atslēgšanas no elektroenerģijas sistēmas;

26.4. vienoties ar sistēmas operatoru par elektroietaisies atslēgšanas procedūru, ja sistēmas dalībnieka elektroietaisi paredzēts pastāvīgi atvienot no elektroenerģijas sistēmas;

26.5. atvienot vai atļaut atvienot savu elektroietaisi vai tās daļu no elektroenerģijas sistēmas pēc sistēmas operatora pieprasījuma, izpildot tiesas lēmumu, ārkārtas situācijā elektroenerģijas sistēmā, elektroenerģijas sistēmas stabilas darbības apdraudējuma gadījumā vai saskaņā ar vienošanos ar sistēmas operatoru.

2.4. Elektroenerģijas sistēmas attīstības plānošana

27. Sistēmas dalībnieki pēc sistēmas operatora pieprasījuma sniedz sistēmas operatoram īstermiņa un ilgtermiņa elektroenerģijas patēriņa vai izstrādes prognozes elektroenerģijas sistēmas darbības režīmu novērtēšanai un elektroenerģijas sistēmas attīstības plānošanai.

28. Sistēmas operatoram ir tiesības izdarīt labojumus sistēmas dalībnieku iesniegtajās prognozēs, ja saskaņā ar sistēmas operatora novērtējumu saņemtā prognoze ir neprecīza, par to informējot attiecīgo sistēmas dalībnieku.

29. Ja sistēmas operators plāno elektroenerģijas sistēmas rekonstrukciju vai jaunu objektu izbūvi, kas tieši ietekmē sistēmas pakalpojuma izmantošanu vai sistēmas pakalpojuma sniegšanu noteiktā pieslēguma vietā, sistēmas operators un sistēmas dalībnieks vienojas par nepieciešamajiem grozījumiem sistēmas pakalpojumu līgumā.

30. Pārvades sistēmas operators, izstrādājot ikgadējo novērtējuma ziņojumu un elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, izvērtē sistēmas statisko un dinamisko stabilitāti dažādos darbības režīmos, ievērojot kritēriju "n-1". Atkarībā no elektroenerģijas sistēmas īpatnībām atsevišķos gadījumos pārvades sistēmas operators ir tiesīgs izmantot stingrāku drošuma kritēriju ("n-2" un augstāku).

3. Elektroenerģijas sistēmas drošums

3.1. Elektroenerģijas sistēmas darbības režīmi un pārvades sistēmas operatora funkcijas to nodrošināšanā

31. Pārvades sistēmas operators savā mājas lapā internetā sniedz informāciju par līgumos ar citu valstu pārvades sistēmas operatoriem noteiktajām tehniskajām prasībām, kuras reglamentē vairāku valstu elektroenerģijas sistēmu kopējos darbības režīmus un drošuma kritērijus.

32. Pārvades sistēmas operators plāno elektroenerģijas sistēmas darbības režīmus, izmantojot kritēriju "n-1". Pārvades sistēmas operators nosaka gadījumus, kad "n-1" kritēriju var nodrošināt, izmantojot pretavārijas automātikas.

33. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs noteikt stingrāku drošuma kritēriju izmantošanu ("n-2" un augstāku), ja tādi ir nepieciešami noteiktā tīkla daļā.

34. Elektroenerģijas sistēmā ir šādi darbības režīmi:

34.1. stabils darbības režīms - kurā frekvence un sprieguma līmeņi uz apakšstaciju kopnēm atbilst prasībām, kas noteiktas šī kodeksa 1.pielikumā, pārvades līniju noslodze nepārsniedz pārvades sistēmas operatora noteiktās maksimālās pieļaujamās vērtības, elektroenerģijas

sistēmas elektroiekārtas darbojas normālos darbības režīmos, komutācijas aparātu atslēgšanas spēja atbilst maksimāli iespējamam tīkla īsslēguma parametriem, elektroenerģijas sistēmas konfigurācija nodrošina bojātās ķēdes vai elektroiekārtas lokalizāciju ar jaudas slēdžiem, statiskā un dinamiskā stabilitāte atbilst šajā kodeksā noteiktajām drošuma prasībām un elektroenerģijas sistēma strādā paralēli ar citu valstu elektroenerģijas sistēmām. Stabīlu darbības režīmu iedala šādās kategorijās:

34.1.1. maksimāla drošuma režīms - kad ir ieslēgtas visas pārvades un sadales sistēmas elektroiekārtas un ir pieejamas visas DVGĢ;

34.1.2. normāls optimizēts darbības režīms - kurā, ievērojot ekonomiskos apsvērumus un ievērojot kritērija "n-1" prasības, sistēmas operators rezervē ir atslēdzis daļu no elektroenerģijas sistēmas elektroiekārtām un pēc tehnoloģiskā traucējuma tiek nodrošināta elektroenerģijas sistēmas darbības atjaunošana līdz normāla optimizēta darbības režīma līmenim laikā, kas vienāds ar automātikas darbības laiku, un netiek apdraudēta elektroenerģijas sistēmas stabila darbība;

34.1.3. plānots remontu režīms - kurā, ievērojot kritēriju "n-1", elektroenerģijas sistēmas dalībnieks veic plānotus elektroenerģijas sistēmas elektroiekārtu remontus un ir iespējama viena vai vairāku elektroenerģijas sistēmas dalībnieku elektroiekārtu atslēgšanās ar tai sekojošu elektroenerģijas sistēmas dalībnieka elektroapgādes pārtraukumu;

34.2. nestabils darbības režīms – kurā iespējamais tehnoloģiskais traucējums var radīt traucējumus elektroenerģijas sistēmas stabīlai darbībai, izraisīt ģenerētārvienību atslēgšanos no elektroenerģijas sistēmas vai elektroenerģijas sistēmas daļas un elektroenerģijas sistēmas dalībnieka elektroapgādes pārtraukumu;

34.3. avārijas darbības režīms - kurā ir traucēta sinhronā darbība ar citu valstu elektroenerģijas sistēmām vai elektroenerģijas sistēma pēc pārvades sistēmas operatora rīkojuma vai pretavārijas automātikas darbības dēļ tiek sadalīta vairākās atsevišķās daļās.

35. Pārvades sistēmas operators veic šādas darbības elektroenerģijas sistēmas drošuma uzturēšanai:

35.1. uzrauga pārvades sistēmas operatīvo stāvokli;

35.2. izmanto un pārvalda pārvades sistēmu, ievērojot tās tehnoloģiskos ierobežojumus un elektroiekārtu ekspluatācijas tehniskās prasības;

35.3. nodrošina elektroenerģijas sistēmas darbības drošumu pārvades sistēmas pārslēgumu un remontdarbu laikā;

35.4. koordinē sadales sistēmas operatora darbību jautājumos, kas saistīti ar pārvades sistēmas un sadales sistēmas kopīgu darbību;

35.5. saskaņo ar sistēmas dalībniekiem pārvades sistēmas elektroiekārtu darbību normālos vai avārijas režīmos;

35.6. izvērtē iespējamus riskus saistībā ar tehnisko un organizatorisko pasākumu ietekmi uz elektroenerģijas sistēmas darbību;

35.7. organizē elektroenerģijas ražotāju un lietotāju, kuru elektroietais pieslēgtas elektroenerģijas pārvades sistēmai, ģenerācijas un slodžu vadību, atbilstoši noslēgtajam sistēmas pakalpojumu līgumam;

35.8. nosaka iespējamus ierobežojumus sistēmas dalībnieka darbības režīmiem un novērtē šo ierobežojumu ietekmi uz elektroenerģijas sistēmas darbības drošumu;

35.9. novērtē un uzrauga aktīvās un reaktīvās jaudas rezervju pietiekamību un atbilstību sistēmas drošuma prasībām;

35.10. publicē pārvades sistēmas operatora mājas lapā internetā visu Latvijas Republikas un Eiropas Savienības tiesību aktos noteikto informāciju, jo īpaši Eiropas parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulā (EK) Nr.714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr.1228/2003 atcelšanu noteikto informāciju;

35.11. operatīvi vada elektroenerģijas sistēmas dalībnieku darbību, lai nodrošinātu, uzturētu vai atjaunotu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu;

35.12. koordinē un vada pārvades sistēmai pieslēgto sistēmas dalībnieku elektroietaišu atslēgšanu, ievērojot elektroenerģijas patēriņa ierobežojuma un atslēgumu kārtu secību ārkārtas situāciju elektroenerģijas sistēmā gadījumos vai elektroenerģijas sistēmas stabila darbības režīma apdraudējuma gadījumos;

35.13. izstrādā un nepieciešamības gadījumā precizē elektroenerģijas sistēmas darbības atjaunošanas plānu;

35.14. izvēlas elektroenerģijas ražotājus, ar kuriem vajadzības gadījumā slēdz līgumus par ģenerētajvienību izmantošanu autonomai palaišanai elektroenerģijas sistēmas pilnīgas vai daļējas nodzišanas gadījumā;

35.15. izmeklē un izvērtē elektroenerģijas sistēmas darbības tehnoloģiskos traucējumus, veic pasākumus, lai novērstu vai mazinātu tehnoloģisko traucējumu atkārtošanos. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt no sistēmas dalībnieka visu nepieciešamo informāciju elektroenerģijas sistēmas darbības traucējumu izmeklēšanai un izvērtēšanai;

35.16. pēc sistēmas dalībnieka pieprasījuma sniedz informāciju par sistēmas operatoram piederošo elektroiekārtu darbības režīmiem elektroenerģijas sistēmas darbības traucējumu laikā.

3.2. Elektroenerģijas sistēmas drošuma prasības

36. Pārvades sistēmas operators, lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas frekvenci atbilstoši šī kodeksa 1.pielikumā noteiktajām prasībām, veic šādas darbības:

36.1. nosaka tehniskās prasības elektroenerģijas ražotāja katrai DVGĢ atbilstoši tās iespējai automātiski mainīt aktīvo jaudu, izmainoties elektroenerģijas sistēmas frekvencei;

36.2. vienojas ar elektroenerģijas ražotāju, kura piedāvājums ir tehniski un komerciāli visizdevīgākais, par frekvences regulēšanas prasībām konkrētai DVGĢ. Izvērtējot elektroenerģijas ražotāja piedāvājumu, pārvades sistēmas operators ņem vērā DVGĢ aktīvās jaudas regulēšanas diapazonu, regulēšanas raksturlielnes, statismu un citus tehniskus kritērijus, kas ietekmē frekvences regulēšanas iespējas;

36.3. katru gadu nosaka slodzes apjomus, kas pieslēgti pie automātiskās atslodzes atbilstoši frekvencei.

37. Pārvades sistēmas operators vienojas ar elektroenerģijas ražotāju vai elektroenerģijas tirgus dalībnieku, kura piedāvājums pēc pārvades sistēmas operatora izvērtējuma ir tehniski un komerciāli visizdevīgākais, par nepieciešamo jaudas rezerves nodrošināšanu tehnoloģisko traucējumu novēršanai un elektroenerģijas sistēmas balansēšanai.

38. Stabīlā darbības režīmā pārvades sistēmas operators pārvades sistēmā nodrošina šādus pieļaujamus sprieguma līmeņu diapazonus:

38.1. 110kV tīklā 100 - 123kV;

38.2. 330kV tīklā 300 - 362kV.

39. Pārvades sistēmas operators nodrošina elektroiekārtu darbību pārvades sistēmā tā, lai varētu veikt sprieguma līmeņu un reaktīvās jaudas balansa regulēšanu, ievērojot kritēriju "n-1".
40. Pārvades sistēmas operators nodrošina pārvades sistēmas sprieguma līmeņu un reaktīvās jaudas regulēšanas iekārtu vadību.
41. Pārvades sistēmas operators regulē pārvades sistēmas sprieguma līmeņus, izmantojot DVGG reaktīvās jaudas izdošanas vai pieņemšanas iespējas, transformatoru un autotransformatoru pakāpju regulēšanu, šunta reaktorus, kondensatoru baterijas, kā arī atslēdzot rezervē elektropārvades līnijas saskaņā ar kritēriju "n-1". Elektroenerģijas sistēmā avārijas darbības režīmos sprieguma regulēšanai izmanto arī pretavārijas automātikas.
42. Ja kādā sistēmas daļā nav iespējams nodrošināt šī kodeksa 1.pielikumā noteikto sprieguma līmeni, sistēmas operators veic visus iespējamus pasākumus, ieskaitot sistēmas dalībnieku iekārtu atslēgšanu jaudas plūsmu izmaiņu apjomā, kas nepieciešami, lai spriegums atjaunotos līdz pieļaujamam līmenim.
43. Pārvades sistēmas operators jaunās vai rekonstruējamās pārvades sistēmas apakšstacijās nodrošina, ka:
- 43.1. katram pievienojumam ir savs komutācijas aparāts;
- 43.2. 330kV jaudas slēdžiem ir sinhronisma kontrole;
- 43.3. tiek saglabāta primārā shēma stabilā darbības režīmā apakšstacijā ar četriem vai vairāk elektropārvades līniju pievienojumiem šādos gadījumos:
- 43.3.1. nenostādājot jebkuram jaudas slēdzim, neatslēdzas vairāk kā divi elektropārvades līniju pievienojumi;
- 43.3.2. atslēdzoties vienai kopņu sistēmai, netiek pārtraukts elektroenerģijas tranzīts;
- 43.4. elektropārvades līnijas komutācija stabilā darbības režīmā tiek veikta ar ne vairāk kā diviem jaudas slēdžiem pievienojumā;
- 43.5. jebkura apakšstacijas jaudas slēdža atteices gadījumā ar tās normālu darbības shēmu neatslēdzas ģenerētārvienības ar kopējo uzstādīto jaudu virs 300MW un saglabājas elektroenerģijas sistēmas stabils darbības režīms.
44. Elektroenerģijas sistēmas stabila darbības režīma nodrošināšanai pārvades sistēmas operators kontrolē:
- 44.1. nepieciešamo sprieguma un īsslēguma jaudu līmeni releju aizsardzības un automātikas selektīvai darbībai, ja ģenerētārvienības darbojas minimālā sastāvā;
- 44.2. pārvadīto elektroenerģijas piegāžu apjomus elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem no statiskās un dinamiskās stabilitātes viedokļa un, ja tas ir nepieciešams, tos izmaina;
- 44.3. lai ģenerētārvienību darbība ar minimālām slodzēm vai nepilnas ierosmes režīmā nesamazina elektroenerģijas sistēmas statiskās un dinamiskās stabilitātes rezerves zem noteiktām vērtībām.
45. Sistēmas operatoram ir tiesības dot elektroenerģijas sistēmas dalībniekam dispečervadības rīkojumu atslēgt attiecīgā elektroenerģijas sistēmas dalībnieka elektroietaisi vai tās daļu no elektroenerģijas sistēmas, rodoties ārkārtas situācijai elektroenerģijas sistēmā vai situācijās, kad apdraudēta sistēmas stabila darbība, un pienākums dot sistēmas dalībniekam dispečervadības rīkojumu pieslēgt tā elektroietaisi vai tās daļu elektroenerģijas sistēmai, beidzoties ārkārtas situācijai elektroenerģijas sistēmā vai pēc sistēmas stabila darbības atjaunošanas.
46. Sistēmas dalībniekam ir pienākums:

46.1. samazināt slodzi vai elektroenerģijas izstrādi līdz nulles līmenim, atslēdzot elektroietaisi vai tās daļu no elektroenerģijas sistēmas pēc sistēmas operatora pieprasījuma ārkārtas situācijā elektroenerģijas sistēmā vai elektroenerģijas sistēmas stabilas darbības apdraudējuma gadījumā;

46.2. atslēgt vai atļaut sistēmas operatoram atslēgt elektroietaisi vai tās daļu, ja ir apdraudēta cilvēku drošība, citu elektroenerģijas sistēmas dalībnieku vai sistēmas operatora elektroiekārtas vai elektroenerģijas sistēmas stabils darbības režīms. Radušās izmaksas tiek segtas sistēmas pakalpojuma līgumā noteiktā kārtībā.

47. Sistēmas operators un sistēmas dalībnieks, kura elektroietaisies pieslēgtas sistēmas operatora elektroenerģijas sistēmai, savstarpēji apmainās ar kontaktinformāciju par operatīvo personālu un personālu, kas atbildīgs par iekārtu operatīvo vadību un tehniskās informācijas apmaiņas nodrošināšanu. Kontaktinformācijā ietver atbildīgās personas vārdu, uzvārdu, amata nosaukumu, telefona numuru, telefaksa numuru un elektroniskā pasta adresi.

3.3. Elektroenerģijas sistēmas darbības procedūras

48. Pārvades sistēmas operators elektroenerģijas sistēmas darbības grafiku veido, ievērojot:

48.1. sistēmas dalībnieku un tirgotāju iesniegto patēriņa grafiku prognozi, pieejamās ģenerētājspēka, ģenerētājspēka grafikus, elektroenerģijas piegāžu apjomus no citām valstīm, kā arī pārvades sistēmas un sadales sistēmas caurlaides spēju;

48.2. elektroenerģijas ražošanas un pārvades drošumu;

48.3. pārvades sistēmas operatora, citu valstu pārvades sistēmas operatoru un sadales sistēmas operatoru plānotos elektroenerģijas sistēmu iekārtu remonta grafikus vai citus to noteiktos jaudas pārvades ierobežojumus.

49. Pārvades sistēmas operators elektroenerģijas sistēmas darbības režīmu gada plānošanu veic, ņemot vērā plānoto elektroenerģijas sistēmas elektroenerģijas gada patēriņu, ģenerētājspēka plānotās jaudas un elektroenerģijas izstrādi, kā arī prognozējamās elektroenerģijas piegāžu apjomus no citām valstīm. Pārvades sistēmas operators darbības režīmu gada plānu nākošajam kalendārajam gadam sagatavo ne vēlāk kā 30 dienas pirms nākošā gada sākuma.

50. Pārvades sistēmas operators elektroenerģijas sistēmas darbības režīmu plānu nākošajam mēnesim sagatavo ne vēlāk kā trīs dienas pirms nākošā kalendārā mēneša sākuma, iekļaujot plānā:

50.1. elektroenerģijas sistēmas ikstundas elektroenerģijas patēriņu mēneša katras nedēļas trešdienai un svētdienai;

50.2. DVGĢ jaudas, to minimālās slodzes un remontu grafikus mēneša katras nedēļas trešdienai un svētdienai;

50.3. pārvades sistēmas iekārtu remontu grafiku;

50.4. elektroenerģijas sistēmas elektroenerģijas patēriņu katrai mēneša dienai.

51. Pārvades sistēmas operators elektroenerģijas sistēmas operatīvā darbības režīma plānu katrai nākošai nedēļai sagatavo ne vēlāk kā līdz iepriekšējās nedēļas piektdienai, plānā iekļaujot:

51.1. DVGĢ iekārtas sastāvu, aktīvās jaudas un elektroenerģijas izstrādes grafiku pa dienām un stundām;

51.2. elektroenerģijas sistēmas elektroenerģijas patēriņu pa dienām un stundām;

- 51.3. Daugavas kaskādes hidroelektrostaciju ūdens krātvju nedēļas nostrādes grafiku ar sadalījumu pa dienām un stundām;
- 51.4. DVGĢ visu veidu aktīvās jaudas rezerves.
52. Pārvades sistēmas operators sagatavo nākošās diennakts elektroenerģijas sistēmas ikstundas darbības režīma plānu līdz termiņam, kas noteikts sistēmas lietošanas līgumā ar elektroenerģijas tirgus dalībnieku un tajā iekļauj informāciju par:
- 52.1. DVGĢ sastāvu;
- 52.2. ģenerējošās jaudas un patēriņa jaudu bilanci;
- 52.3. Daugavas kaskādes hidroelektrostaciju ūdenskrātvju bjefu līmeņiem;
- 52.4. elektroenerģijas importa un eksporta apjomiem.
53. Informācijas apmaiņas kārtību starp sistēmas operatoru un sistēmas dalībnieku par tehniskajām izmaiņām elektroenerģijas sistēmā, kas var ietekmēt tā elektroiekārtu darbību, un elektroiekārtas operatīvo piederību nosaka sistēmas pakalpojumu līgumā.
54. Lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbības režīmu, elektroenerģijas ražotājs, neapdraudot cilvēku drošību un neradot iekārtu bojājumus:
- 54.1. nodrošina aktīvās jaudas ģenerāciju atbilstoši ar sistēmas operatoru saskaņotajam slodzes grafikam noteiktā laika periodā;
- 54.2. regulē sprieguma līmeni atbilstoši sistēmas operatora noteiktajam diapazonam, izmantojot reaktīvās jaudas pieņemšanas un ģenerēšanas iespējas.
55. Elektroenerģijas ražotājs nav atbildīgs par DVGĢ aktīvās jaudas ģenerācijas novirzēm no sistēmas operatora noteiktā izstrādes grafika, un tam ir tiesības nepildīt sistēmas operatora noteikto sprieguma grafiku ar elektroenerģijas sistēmas stabila darbības režīma nodrošināšanu saistītos gadījumos, ja:
- 55.1. DVGĢ pieslēgta sadales sistēmai un izpilda pārvades sistēmas operatora dispečervadības instrukciju;
- 55.2. DVGĢ piedalās frekvences regulēšanā vai tās darbu ietekmē elektroenerģijas sistēmas pretavārijas vai režīmu automātikas darbība.
56. Elektroenerģijas ražotājam nav tiesību ieslēgt vai atslēgt DVGĢ no tīkla bez attiecīgā sistēmas operatora atļaujas, izņemot gadījumus, kad tas notiek pretavārijas vai režīmu automātiku darbības dēļ vai tiek apdraudēta cilvēku drošība, vai tiek radīti bojājumi iekārtai.
57. Elektroenerģijas ražotājs informē sistēmas operatoru par DVGĢ darbības uzsākšanu pēc noteiktā slodzes grafika, izņemot gadījumus, kad attiecīgās DVGĢ darbību ar tālvadības palīdzību vada sistēmas operators.
58. Pārvades sistēmas operators un sadales sistēmas operators nodrošina savstarpēju informācijas apmaiņu par tām darbībām un apstākļiem, kas var ietekmēt elektroenerģijas sistēmas drošumu.
59. Pārvades sistēmas operators var dot norādījumus sadales sistēmas operatoram vai sistēmas dalībniekam, kura elektroietaisies pieslēgtas sadales sistēmas operatora tīklam, reaktīvās jaudas kompensācijas iekārtas darbības uzsākšanai vai pārtraukšanai, lai nodrošinātu stabilu elektroenerģijas sistēmas darbības režīmu, ja pārvades sistēmas operators un attiecīgais sadales sistēmas operators vai sistēmas dalībnieks par to iepriekš ir vienojušies.
60. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt sadales sistēmas operatoram informāciju par jebkura tā tīklam pieslēgta sistēmas dalībnieka darbības režīmiem.
61. Ja, ievērojot kritēriju "n-1", nav iespējams nodrošināt stabilu darbības režīmu kādā no elektroenerģijas sistēmas daļām, sistēmas operators var iepirkt elektroenerģiju no

ģenerētāji vienībām, kuras atrodas tajā elektroenerģijas sistēmas daļā, kurā ir apdraudēts stabils darbības režīms.

3.4. Starpvalstu savienojumu jaudas, sastrēgumu vadība un pārslodzes novēršana

62. Pārvades sistēmas operators starpvalstu savienojumu šķērsgriezumu caurlaides spējas nosaka šādi:

62.1. maksimālā caurlaides spēja starpvalstu pārvades tīkliem tiek aprēķināta 330kV pārvades tīklam, ievērojot termiskās izturības, statiskās un dinamiskās stabilitātes kritērijus. Aprēķinu kārtība, par kuru vienojušies iesaistīto valstu pārvades sistēmas operatori, tiek publicēta pārvades sistēmas operatora mājas lapā internetā;

62.2. aprēķina caurlaides spējas drošuma rezervi, kas ir nepieciešama avārijas rezerves apmaiņas nodrošināšanai starp valstu pārvades sistēmas operatoriem, ja ir neparedzētas frekvences novirzes vai elektriskā tīkla elementu atslēgumi un lai ievērotu jaudas plūsmas novirzes starp plānoto un faktisko jaudas plūsmu starpvalstu šķērsgriezumā. Caurlaides spējas drošuma rezervi nosaka atbilstoši savstarpējos līgumos ar citu valstu pārvades sistēmas operatoriem noteiktai metodikai;

62.3. maksimālā pieejamā caurlaides spēja ir maksimālā caurlaides spēja, kuru var izmantot pārrobežu elektroenerģijas tirdzniecības darījumiem un tranzītam. Maksimālo pieejamo caurlaides spēju aprēķina, atskaitot no maksimālās caurlaides spējas caurlaides spējas drošuma rezervi;

62.4. piešķirtā caurlaides spēja ir caurlaides spēja, kuru pārvades sistēmas operators, ir piešķīris elektroenerģijas tirgotājam tirdzniecības darījumu veikšanai vai rezervējis konkrētiem elektroenerģijas tirdzniecības darījumiem;

62.5. pieejamā caurlaides spēja ir caurlaides spēja, kura ir pieejama iespējamajiem elektroenerģijas tirdzniecības darījumiem. Pieejamo caurlaides spēju aprēķina, atskaitot no maksimālās pieejamās caurlaides spējas piešķirto caurlaides spēju.

63. Lai novērstu jaudu sastrēgumus starpvalstu savienojumos plānošanas periodā, tiek organizētas tiešās un netiešās izsoles. Pārvades sistēmas operators kopā ar iesaistīto valstu pārvades sistēmas operatoriem organizē pieejamo caurlaides spēju tiešo izsoli vai deleģē to veikt citai juridiskai personai. Caurlaides spēju netiešo izsoli organizē elektroenerģijas birža. Elektroenerģijas birža tirdzniecības darījumus reģistrē un atsaka atbilstoši biržas nolikumam.

64. Gadījumos, kad elektroenerģijas plūsma pārsniedz maksimālo caurlaides spēju starpvalstu savienojumos, pārvades sistēmas operators veic ar iesaistīto valstu pārvades sistēmas operatoriem saskaņotas sastrēgumu pārvaldības darbības, kas nodrošina, ka fiziskās elektroenerģijas plūsmas starpvalstu savienojumos atbilst pārvades tīkla drošuma prasībām. Izmaksas, kas rodas, veicot sastrēgumu pārvaldības darbības, sedz pārvades sistēmas operators.

65. Pārvades sistēmas operatoram ir tiesības atteikt pārrobežu tirdzniecības darījumu, ja fiziskās enerģijas papildus plūsmas, kas rastos, realizējot šo tirdzniecības darījumu, varētu novest pie tādas situācijas, kurā pārvades sistēmas operators nevar garantēt drošu elektroenerģijas sistēmas darbību.

66. Starpvalstu savienojumu jaudu aprēķināšanu, sastrēgumu vadību un pārslodzes novēršanu pārvades sistēmas operators nodrošina saskaņā ar nosacījumiem, kas ietverti līgumos, kurus, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Direktīvā 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par

Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulā (EK) Nr.714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr.1228/2003 atcelšanu noteiktos principus, noslēguši iesaistīto valstu pārvades sistēmas operatori un kuri publicēti pārvades sistēmas operatora mājas lapā internetā.

67. Pārvades sistēmas operators saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulā (EK) Nr.714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr.1228/2003 atcelšanu 15. panta otro daļu publicē pārvades sistēmas operatora mājas lapā internetā šā kodeksa 6.pielikumā noteikto vispārējo shēmu kopējās pārvades jaudas un maksimāli pieļaujamās strāvas lieluma aprēķināšanai.

68. Šā kodeksa 66.punktā noteikto pārvades sistēmas operatoru noslēgto līgumu nosacījumi ir piemērojami starpvalstu savienojumu jaudu aprēķināšanā, sastrēgumu vadībā un pārslodzes novēršanā, ja iesaistīto valstu regulatīvās iestādes nav pieprasījušas grozīt minētajos līgumos noteiktos starpvalstu savienojumu jaudu aprēķināšanas un pārslodzes vadības nosacījumus, tajā skaitā par jaudas sadalījumu.

3.5. Pārvades sistēmas operatora rīcība ārkārtas situācijās elektroenerģijas sistēmā

69. Sistēmas operators nodrošina savu tīklu darbībai ārkārtas situācijās elektroenerģijas sistēmā, veicot šādas darbības:

69.1. brīdina sistēmas dalībniekus par tādu ārkārtas situāciju elektroenerģijas sistēmā, kuras rezultātā var iestāties tiesību aktos definētā enerģētiskā krīze;

69.2. paātrina remontā esošo elektroiekārtu ieslēgšanu rezervē vai ieslēgšanu darbā;

69.3. pārtrauc elektroiekārtu atslēgšanu plānotiem remontiem, izņemot avārijas remontus;

69.4. maksimāli paaugstina elektroapgādes shēmas drošumu, ieslēdzot darbā elektroiekārtas, kas atrodas rezervē vai ir atslēgtas ekonomisku apsvērumu dēļ;

69.5. veic pārslēgumus ģenerētārvienību pašpatēriņa nodrošināšanas shēmās saskaņā ar darbības atjaunošanas plānu, lai nodrošinātu ģenerētārvienībām iespēju strādāt tikai ar pašpatēriņu vai izolētu reģionu.

70. Ja aktīvās jaudas ražošanas vai piegādes resursi nav pietiekoši, pārvades sistēmas operatoram, lai nodrošinātu stabilu elektroenerģijas sistēmas darbības režīmu, ir tiesības:

70.1. palielināt ģenerācijas jaudu, izmantojot DVGĢ jaudas rezervi vai ieslēdzot darbā rezervē esošas pārvades līnijas;

70.2. dot sadales sistēmas operatoram dispečervadības rīkojumu veikt tā sadales sistēmai pieslēgto sistēmas dalībnieku slodžu ierobežošanu vai atslēgšanu;

70.3. uzdot sistēmas dalībniekiem, kuru elektroietaisies pieslēgtas pārvades sistēmai, veikt nepieciešamos pasākumus, lai nekavējoties samazinātu slodzi vai atslēgtu to elektroiekārtas.

71. Pārvades sistēmas operators nodrošina nepieciešamos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai uzturētu vai atjaunotu elektroenerģijas sistēmas vai tās daļas stabilu darbības režīmu ārkārtas situācijā elektroenerģijas sistēmā vai pēc tehnoloģiskā traucējuma, kas radījis ievērojamu slodzes vai ģenerācijas samazinājumu un var izraisīt elektroenerģijas sistēmas vai tās daļu elektroapgādes pārtraukumus vai ierobežojumus.

72. Sistēmas operators apkopo un izvērtē informāciju par tehnoloģiskajiem traucējumiem, kas rada būtiskus draudus elektroenerģijas sistēmas stabilam darbības režīmam, un veic

pasākumus, lai izslēgtu vai mazinātu šādu tehnoloģisko traucējumu rašanās iespējas. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt no sistēmas dalībnieka visu nepieciešamo informāciju elektroenerģijas sistēmas darbības traucējumu izvērtēšanai.

73. Sistēmas operators pēc sistēmas dalībnieka pieprasījuma sniedz informāciju par sistēmas operatoram piederošo elektroiekārtu darbību elektroenerģijas sistēmas darbības būtisku traucējumu laikā.

4. Elektroenerģijas sistēmas balansēšana un elektroenerģijas tirdzniecība

74. Pārvades sistēmas operators slēdz līgumus par elektroenerģijas iepirkšanu un pārdošanu elektroenerģijas sistēmas balansēšanas nodrošināšanai, ievērojot taisnīguma, atklātības un vienlīdzības principus.

75. Sistēmas balansēšanas elektroenerģijas apjomu katrā tirdzniecības intervālā, nosaka kā starpību starp faktisko sistēmas saldo elektroenerģijas apjomu un plānoto sistēmas saldo elektroenerģijas apjomu.

76. Pārvades sistēmas operators savā mājas lapā internetā publicē mēneša balansēšanas elektroenerģijas pirkšanas un pārdošanas cenu katram tirdzniecības intervālam ne vēlāk kā līdz nākamā mēneša 15.datumam.

77. Pārvades sistēmas operators balansēšanas elektroenerģijas cenu katram tirdzniecības intervālam aprēķina, ņemot vērā savus izdevumus par nopirkto regulēšanas elektroenerģiju sistēmas balansēšanai, nopirkto avārijas rezervju elektroenerģiju sistēmas balansēšanai un pārdoto vai iepirkto elektroenerģiju sistēmas balansēšanai un visu tirgus dalībnieku summāro pirkto vai pārdoto balansēšanas elektroenerģijas apjomu.

78. Katra balansēšanas pakalpojuma sniedzēja balansēšanas apgabala balansējošās elektroenerģijas apjomu katrā tirdzniecības intervālā nosaka kā starpību starp faktiski patērētās elektroenerģijas apjomu un piegādes grafikā fiksētās elektroenerģijas apjomu.

79. Balansēšanas pakalpojuma sniedzēji, kuru balansēšanas apgabalā patērīna grafika prognoze tirdzniecības intervālā ir bijusi mazāka par faktiski patērēto elektroenerģijas apjomu, pērk iztrūkstošo elektroenerģiju no pārvades sistēmas operatora par atbilstošā tirdzniecības intervāla balansēšanas elektroenerģijas pārdošanas cenu.

80. Balansēšanas elektroenerģijas pārdošanas cenu balansēšanas pakalpojuma sniedzējam nosaka atbilstoši kodeksa 77.punktam noteikto balansēšanas elektroenerģijas cenu reizinot ar koeficientu 1,03.

81. Balansēšanas pakalpojuma sniedzēji, kuru balansēšanas apgabalā patērīna grafika prognoze tirdzniecības intervālā ir pārsniegusi faktiski patērēto elektroenerģijas apjomu, pārdod pārpalikušo elektroenerģiju pārvades sistēmas operatoram par atbilstošā tirdzniecības intervāla balansēšanas elektroenerģijas pirkšanas cenu.

82. Balansēšanas elektroenerģijas pirkšanas cenu balansēšanas pakalpojuma sniedzējam nosaka atbilstoši kodeksa 77.punktam noteikto balansēšanas elektroenerģijas cenu reizinot ar koeficientu 0,97.

83. Balansēšanas pakalpojuma sniedzējs un elektroenerģijas tirgus dalībnieks, kurš ir izvēlējies pārvades sistēmas operatoru par balansēšanas pakalpojuma sniedzēju, iesniedz pārvades sistēmas operatoram patērīna vai izstrādes prognozi, kas nepieciešama balansēšanas pakalpojuma apjoma aprēķinam.

84. Balansēšanas pakalpojuma sniedzēja balansēšanas apgabala faktiski patērētās elektroenerģijas apjoms tiek noteikts, balstoties uz pārvades sistēmas operatora un sadales sistēmu operatoru komercuzskaišu datiem.
85. Sadales sistēmas operatori līdz mēneša 12.datumam sniedz pārvades sistēmas operatoram informāciju par sadales sistēmas operatora licences darbības zonā izvietoto elektroenerģijas lietotāju iepriekšējā mēneša komercuzskaišu summārajiem ikstundas faktiski patērētās vai piegādātās elektroenerģijas apjomiem atsevišķi par katru balansēšanas pakalpojumu sniedzēju, kurš sniedz balansēšanas pakalpojumu attiecīgajiem elektroenerģijas tirgus dalībniekiem. Pēc datu saskaņošanas ar balansēšanas pakalpojumu sniedzēju, sadales sistēmas operators informāciju pārvades sistēmas operatoram iesniedz elektroniski.
86. Ja balansēšanas pakalpojuma sniedzējs ir noslēdzis līgumus par balansēšanas pakalpojumu sniegšanu ar vairākiem tirgus dalībniekiem, balansēšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības veikt norēķinus ar pārvades sistēmas operatoru par balansēšanas pakalpojumu katrā tirdzniecības intervālā, nosakot starpību par visu tirgus dalībnieku patērētās un piegādes grafikā fiksētās elektroenerģijas apjomu.
87. Ja tirgus dalībnieks ir noslēdzis elektroenerģijas tirdzniecības līgumus ar vairākiem elektroenerģijas tirgotājiem, kas ir balansēšanas pakalpojuma sniedzēji, tad attiecīgais tirgus dalībnieks var deleģēt pienākumu sniegt balansēšanas pakalpojumu katrai elektriskās slodzes pieslēguma vietai tikai vienam no elektroenerģijas tirgotājiem.
88. Tirgotājs, ar kuru tirgus dalībnieki ir noslēguši balansēšanas pakalpojuma līgumu, paziņo sistēmas operatoram tirgus dalībnieku elektriskās slodzes pieslēguma vietas, kuras tas balansē.
89. Pārvades sistēmas operators administrē norēķinus par tirgus dalībniekiem sniegto balansēšanas pakalpojumu. Balansēšanas pakalpojumu administrēšanas maksu tirgus dalībniekam pārvades sistēmas operators publicē pārvades sistēmas operatora mājas lapā internetā.
90. Pārvades sistēmas operators savā mājas lapā internetā publicē tipveida elektroenerģijas sistēmas lietošanas un balansēšanas līgumu ar tirgus dalībnieku.

5. Elektroenerģijas uzskaitē

5.1. Elektroenerģijas uzskaites pamatprincipi

91. Sistēmas dalībnieki nodrošina elektroenerģijas uzskaiti saskaņā ar šādiem pamatprincipiem:
- 91.1. izveidojot jaunu sistēmas pieslēgumu, sistēmas dalībnieks saskaņā ar šī kodeksa 2.pielikumā, pieslēguma līgumā un sistēmas pakalpojumu līgumā noteiktajām prasībām ierīko atbilstošu elektroenerģijas komercuzskaites mērāparātu (turpmāk - uzskaites mērāparāts), un sistēmas operators organizē komercuzskaites mērāparāta ieslēgšanu automatizētajā elektroenerģijas uzskaites sistēmā (turpmāk - AEUS), ja prognozētais caurplūstošās elektroenerģijas apjoms pārsniedz 2500 kWh/gadā;
- 91.2. sistēmas dalībnieks un sistēmas operators sistēmas pakalpojumu līgumā norāda elektroiekārtu piederības robežu;
- 91.3. sistēmas operators visiem sistēmas dalībniekiem savā licences darbības zonā nodrošina šī kodeksa 2.pielikumā noteiktām prasībām atbilstošus uzskaites mērāparātus;

- 91.4. sistēmas operators nodrošina uzskaites mēraparāta (skaitītāju un mērmaiņu) metroloģiskās un citas uzskaites mēraparāta elementu ražotāju noteiktās periodiskās pārbaudes;
- 91.5. uzskaites mēraparāta iegādei, uzstādīšanai un uzturēšanai sistēmas operators var izmantot neatkarīga uzskaites pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus;
- 91.6. uzskaites datu iegūšanai sistēmas operators izmanto AEUS;
- 91.7. sistēmas operators nodrošina sistēmas dalībnieka piekļuvi savas uzskaites datiem sistēmas operatora uzskaites datu bāzē;
- 91.8. sistēmas operators izveido un uztur šī kodeksa 3.pielikumā noteiktajām prasībām atbilstošu uzskaites reģistru.
92. Sistēmas operators nosaka maksu par piekļūšanu uzskaites mēraparātiem, AEUS vai uzskaites reģistra datiem un publicē savā mājas lapā internetā.

5.2. Uzskaites mēraparātu pārbaudes

93. Uzskaites mēraparāta pārbaudes izmaksas sedz tas sistēmas dalībnieks, kas ir pieprasījis tā pārbaudi. Ja uzskaites mēraparāts neatbilst šī kodeksa 2.pielikumā noteiktajām prasībām, visas ar pārbaudi saistītās izmaksas sedz sistēmas operators.
94. Sistēmas operators periodiski, bet ne retāk kā to noteicis uzskaites mēraparāta izgatavotājs, pārbauda uzskaites reģistrā katra uzskaites mēraparāta fiksētos pārbaudes rezultātus un organizē uzskaites mēraparāta pārbaudi, lai pārliecinātos, ka uzskaites mēraparāta precizitāte atbilst šī kodeksa 2.pielikumā noteiktajām prasībām.
95. Ja uzskaites mēraparāta precizitātes pārbaudes laikā tiek konstatēts, ka tā precizitāte neatbilst šī kodeksa 2.pielikumā noteiktajām prasībām, sistēmas operators izdara korekcijas mērījumu datus, pamatojoties uz datu izmaiņas aktu, kas saskaņots ar sistēmas dalībnieku.
96. Sistēmas dalībniekam un tirgus dalībniekam ir tiesības pieprasīt, lai sistēmas operators nodrošina uzskaites mēraparāta pārbaudi.
97. Sistēmas operators uzskaites mēraparāta pārbaudes rezultātus rakstiski paziņo visiem sistēmas dalībniekiem un tirgus dalībniekiem, kas izmanto šo uzskaites mēraparātu.
98. Tirgus dalībnieka un sistēmas operatora pienākums ir nekavējoties informēt vienu otru par konstatētajiem uzskaites mēraparāta darbības traucējumiem, norādot traucējumu ilgumu.
99. Ja uzskaites mēraparāta precizitāte neatbilst šī kodeksa 2.pielikumā noteiktajām prasībām, sistēmas operators iespējami īsā laikā veic nepieciešamās darbības, lai atjaunotu uzskaites mēraparāta atbilstību šī kodeksa 2.pielikumā noteiktajām prasībām.

5.3. Elektroenerģijas uzskaites mēraparāti

100. Uzskaites mēraparāts var ietvert šādus elementus:
- 100.1. elektroenerģijas skaitītāju;
- 100.2. mērmaiņus (strāvmaiņi un spriegummaiņi);
- 100.3. aizsargātu kontrolkabeli no mērmaiņiem līdz skaitītājam;
- 100.4. uzskaites sadalni vai atbilstoši konstruētu paneli, uz kura uzstādīts skaitītājs;
- 100.5. rezerves barošanas avotu (skaitītājam);
- 100.6. testēšanas savienojumus (spaiļu kārba vai pārbaudes bloki);

100.7. drošinātājus vai aizsardzības automātiku uzskaites sprieguma ķēdēs, ja ir ierīkota trauksmes signalizācija.

101. Uzskaites mēraparāta precizitātes klasi un uzstādāmo uzskaites elementu precizitātes prasības katrā mērīšanas punktā nosaka saskaņā ar šī kodeksa 2.pielikumu.

102. Kontroles uzskaites mēraparāts var būt ar tādu pašu precizitātes klasi kā uzskaites mēraparāts vai arī par vienu precizitātes klasi zemāks.

103. Ja uzskaites mēraparātu attiecīgajā pieslēguma vietā izmanto vairāk kā viens tirgus dalībnieks, katram tirgus dalībniekam ar sistēmas operatoru ir jāslēdz vienošanās par konkrētā uzskaites mēraparāta izmantošanu.

5.4. Elektroenerģijas uzskaites dati

104. Uzskaites mēraparāta uzskaites datu iegūšanas veidu un kārtību nosaka elektroenerģijas sistēmas lietošanas vai sistēmas pakalpojumu līgumā.

105. Uzskaites mēraparāta datus izmanto kā primāro datu avotu savstarpējos norēķinos ar tirgus dalībnieku un sistēmas dalībnieku.

106. Kontroles uzskaites mēraparāta datus izmanto, lai pārbaudītu, apstiprinātu vai aizstātu uzskaites mēraparāta datus atbilstoši šī kodeksa 91.punktā noteiktajiem principiem.

107. Sistēmas operators veic uzskaites datu nolasīšanu, izmantojot AEUS. Ja sistēmas dalībnieka skaitītājs pieslēgts mērmaiņiem, tad par pamatu slodzes profila noteikšanai tiek izmantoti skaitītāja ikstundas dati AEUS. Ja sistēmas dalībnieka elektroietasei uzstādīts tiešā slēguma skaitītājs, tad par pamatu slodzes profila noteikšanai tiek izmantoti tipveida slodzes grafiki AEUS, ja sistēmas operators un sistēmas dalībnieks nav vienojušies citādi.

108. Sistēmas operatoram ir tiesības veikt uzskaites datu nolasīšanu, neizmantojot attālinātās nolasīšanas iespēju tieši no uzskaites mēraparāta, lietojot šim nolūkam paredzētās elektroniskas ierīces tad, ja:

108.1. izmantojot AEUS, tehnisku iemeslu dēļ nav iespējams nolasīt uzskaites mēraparāta datus;

108.2. nepieciešams veikt datu pārbaudi un salīdzināšanu.

109. Sistēmas operators ir atbildīgs par automatizētu uzskaites datu iegūšanu no uzskaites mēraparāta un šo datu uzglabāšanu AEUS uzskaites datu bāzē.

110. Sistēmas operators AEUS izmanto uzskaites datu automatizētai nolasīšanai, saglabāšanai datu bāzē, datu apstrādei un apskatei, kā arī to revīzijai, apstiprināšanai un aizstāšanai.

111. AEUS pieslēguma ierīkošanu uzskaites mēraparātam nodrošina sistēmas operators.

112. Sistēmas operators pēc tirgus dalībnieka pieprasījuma, ja tas ir tehniski iespējams, var atļaut tirgus dalībniekam izmantot savu AEUS. Šajā gadījumā izdevumus, kas saistīti ar uzskaites mēraparāta nomaiņu vai AEUS izmaiņām vai sistēmas dalībnieka piekļuvi AEUS datiem, sedz tirgus dalībnieks.

113. Sistēmas operators izveido, uztur un administrē uzskaites datu bāzi, kurā glabājas dati par katru sistēmas operatora reģistrēto uzskaites mēraparātu.

114. Uzskaites datu bāzē reģistrē sākotnēji nolasītos datus, to aizstāšanas (substitūcijas) un aprēķinātās vērtības.

115. Sistēmas operators nodrošina uzskaites datu bāzē esošo datu saglabāšanu, arhivēšanu un pieeju šo datu lietotājiem.

116. Uzskaites datu bāzē esošo datu aizstāšana ar citiem datiem pieļaujama vienīgi, ja AEUS kļūdas dēļ uzskaites datu bāzē ir saglabāti nepilnīgi vai nepareizi dati. Šādā gadījumā sistēmas operatoram nav tiesību nepareizos datus no uzskaites datu bāzes izdzēst. Uzskaites datu bāzē pie labotajiem datiem ir jābūt atzīmei par to labošanu.

117. Uzskaites datu bāzes tehniskos parametrus datu uzglabāšanai izvēlas tā, lai nodrošinātu:

117.1. elektroenerģijas norēķinu datu saglabāšanu - 18 mēnešus nearhivētā formā un 10 gadus arhīvā;

117.2. slodžu profila datu uzglabāšanu - 5 mēnešus nearhivētā formā un 2 gadus arhīvā;

117.3. pārējo uzskaites mēraparāta datu uzglabāšanu - 1 gadu nearhivētā formā un 2 gadus arhīvā.

118. Tirgus dalībniekam ir tiesības pieprasīt sistēmas operatoram veikt uzskaites datu bāzes un tirgus dalībnieka uzskaites mēraparāta datu atbilstības pārbaudi.

119. Ja uzskaites mēraparāta dati atšķiras no uzskaites datu bāzes datiem, tad par prioritāriem uzskata uzskaites mēraparāta datus. Sistēmas operators veic nepieciešamās korekcijas uzskaites datu bāzē.

120. Sistēmas operators ir atbildīgs par uzskaites datu pārbaudi, apstiprināšanu un aizstāšanu.

121. Sistēmas operators un sistēmas dalībnieks sistēmas pakalpojumu līgumā nosaka datu pārbaudes un apstiprināšanas kārtību.

122. Uzskaites datu pārbaudei un apstiprināšanai sistēmas operators izmanto pārbaudes uzskaites mēraparāta mērījumu datus.

123. Ja pārbaudes mērījumu dati nav pieejami, sistēmas operators sagatavo mērījumu datu aizstāšanas vērtību, izmantojot metodi, kas saskaņota ar tirgus dalībnieku.

124. Ja sistēmas operators konstatē mērījumu datu zudumu vai nepareizus, no uzskaites mēraparāta saņemtus, mērījumu datus, tas 24 stundu laikā no fakta konstatēšanas par to brīdina tirgus dalībnieku.

125. Pirms komercuzskaites pakalpojuma sniegšanas sākuma sistēmas operators un tirgus dalībnieks noslēdz sistēmas pakalpojumu līgumu, kurā nosaka sistēmas pakalpojumus, pieejamo tehnisko atbalstu, mērījumu izpildes kritērijus, kā arī nosacījumus, pēc kādiem sistēmas operators nodrošina attiecīgā tirgus dalībnieka informēšanu par uzskaites datiem.

5.5. Prasības elektroenerģijas uzskaites mēraparātu un datu drošībai

126. Sistēmas operators nodrošina uzskaites mēraparāta un ar to saistīto savienojumu un vadojuma aizsardzību pret prettiesisku iejaukšanos to darbībā.

127. Sistēmas operators nodrošina tirgus dalībnieka lietotāja vārda un paroles piešķiršanu piekļuvei uzskaites datu bāzei atbilstoši katra tirgus dalībnieka pilnvarām.

128. Tirgus dalībnieks ir atbildīgs par tam piešķirtā lietotāja vārda un paroles lietošanu un konfidencialitāti.

129. Sistēmas operators nodrošina uzskaites mēraparāta un uzskaites datu bāzē glabāto uzskaites datu aizsardzību.

130. Personas, kurām ir tiesības piekļūt uzskaites mēraparāta datiem, uzskaites datu bāzei vai uzskaites reģistram ir:

130.1. sistēmas operators, kuram pieder attiecīgie uzskaites mēraparāti;

- 130.2. elektroenerģijas sistēmas dalībnieks un tirgus dalībnieks, kas saistīti ar konkrēto elektroenerģijas uzskaites punktu;
- 130.3. uzskaites pakalpojuma sniedzējs, kas saistīts ar konkrēto uzskaites punktu.
131. Sistēmas operators nodrošina pilnvaroto personu piekļuvi uzskaites mēraparāta datiem un datu bāzei.
132. Sistēmas operators elektroniski reģistrē katru piekļuvi datu bāzei, nodrošinot datu ieguvēja identifikāciju.
133. Tikai sistēmas operatoram ir tiesības veikt uzskaites mēraparāta parametru vai uzstādīto lielumu izmaiņas, saskaņojot tās ar attiecīgo elektroenerģijas sistēmas dalībnieku.
134. Sistēmas operators reģistrē uzskaites reģistrā veiktās izmaiņas.

6. Noslēguma jautājumi

135. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2010.gada 24.februāra lēmumu Nr.1/3 „Tīkla kodekss” (Latvijas Vēstnesis, 2010, nr.34(4226)).
136. Tīkla kodekss stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Priekšsēdētāja

V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irklis

Frekvence un sprieguma līmeņi stabila darbības režīma nodrošināšanai

1. Normālos darbības apstākļos, kad Latvijas elektroenerģijas sistēma strādā sinhroni ar Krievijas elektroenerģijas apvienoto sistēmu, elektroenerģijas sistēmas sprieguma nominālā frekvence ir 50Hz ar ilgstoši pieļaujamo novirzi $\pm 50\text{mHz}$ un maksimāli pieļaujamo frekvences novirzi $\pm 200\text{mHz}$, kas pārvades sistēmas operatoram jānovērš 15 minūšu laikā.
2. Tīkla nominālais spriegums (U_N) ir spriegums, ar kādu tiek apzīmēts vai identificēts attiecīgais sistēmas operatora elektrotīkls, kuram ir noteikti tā raksturlielumi. Nominālie sprieguma līmeņi attiecīgi ir: 330kV; 110kV; 20kV; 10kV; 6kV; 1kV; 0,4kV un 0,23kV.
3. Prasības elektroenerģijas kvalitātei noteiktas spēkā esošajos tiesību aktos, tajā skaitā standartos.
4. Standarta prasības tiek attiecinātas arī uz 330kV sprieguma iekārtām.

Priekšsēdētāja

V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irkliis

Uzskaites mēraparātu veidi un precizitāte

1. Elektroenerģijas uzskaites mēraparātiem jāatbilst šādai precizitātes klasei:

Uzskaites grupa	Precizitātes klase ne zemāka par		
	Skaitītājs		Mērmaiņi
	aktīvās enerģijas	reaktīvās enerģijas	
Starpvalstu savienojumos ar spriegumu 110 kV un augstāku	0.5	2.0	0.5
Sistēmas dalībniekiem ar pieslēguma spriegumu 6 kV un augstāku vai jaudu/slodzi lielāku par 1 MW	0.5	2.0	0.5
Pārējiem sistēmas dalībniekiem	1.0	2.0	0.5

2. Atkarībā no uzskaites punktam caurplūstošās elektroenerģijas apjoma kontroles uzskaites mēraparātam tiek noteiktas šādas prasības, ja sistēmas operators nav noteicis citādi:

Tips	Elektroenerģija (GWh /gadā) uzskaites vietā	Prasības kontroles uzskaites mēraparātam
1	vairāk kā 1000	šā pielikuma 6.punktā noteiktais
2	100 līdz 1000	šā pielikuma 8.punktā noteiktais
3	mazāk kā 100	Nav speciālu prasību

3. Sistēmas dalībnieks var uzstādīt uzskaites mēraparātu ar augstāku precizitātes klasi, nekā noteikts šā pielikuma 1.punktā.
4. Tīkla kodeksa prasībām neatbilstošus uzskaites mēraparātus var lietot tikai uz noteiktu laiku, sistēmas dalībniekiem par to savstarpēji vienojoties.
5. Aizliegts izmantot elektroenerģijas komercuzskaitē mērmaiņa (strāvmaiņa vai spriegummaiņa) tinumu ar precizitātes klasi zemāku par 0,5.
6. Kontroles uzskaites mēraparāts ietver atsevišķu uzskaites mēraparātu, kurā izmantota atsevišķa spriegummaiņa sekundārā ķēde un atsevišķa strāvmaiņa serde.
7. Ja pārbaudes uzskaites mēraparāta precizitātes klase ir tāda pati kā uzskaites mēraparātam, tad mērāmās enerģijas daudzuma noteikšanai var izmantot abu uzskaites mēraparātu vidējo rādītāju.
8. Ja elektroenerģijas uzskaites vietā elektroenerģijas daudzums gadā ir no 100 līdz 1000 GWh, tad ar skontroles uzskaites mēraparātu saprot elektroniskā formātā pieejamu slodzes profila datu (ar integrācijas periodu 60 vai 30 min.) vai operatīvo datu izmantošanu pārbaudes/apstiprināšanas procesā.
9. Projektējot uzskaites mēraparātu, ņem vērā šādas prasības:

- 9.1. uzskaites iekārtās ar caurplūstošās elektroenerģijas apjomu vairāk kā 1000 GWh gadā uz uzskaites punktu, uzskaitē paredz atsevišķu strāvmaiņa serdi, kuru nedrīkst izmantot citā nolūkā, ja vien nepastāv cita vienošanās ar sistēmas operatoru;
- 9.2. mērmaiņu sekundāros tinumus savieno ar uzskaiti tā, lai sprieguma zudumi sekundārās ķēdēs nepārsniegtu pieļaujamo lielumu, kā arī līdz minimumam samazina savienojumu skaitu. Savienojumus starp mērmaiņiem un skaitītāju izpilda ar ekranētu kontroles kabeli;
- 9.3. sistēmas operators nodrošina uzskaites shēmus un dokumentāciju uzglabāšanu, kas nepieciešama uzskaites mēraparātu uzturēšanai un pārbaūžu veikšanai.

Priekšsēdētāja

V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irkliis

Uzskaites reģistrs

1. Uzskaites reģistrs ir sistēmas operatora izveidota un uzturēta datu bāze, kas ietver statistisku informāciju par šajā kodeksā noteiktajiem uzskaites mēraparātiem.
2. Uzskaites reģistra mērķis ir:
 - 2.1. reģistrēt pieslēguma vietas, uzskaites punktus;
 - 2.2. pārbaudīt un apstiprināt datu atbilstību;
 - 2.3. fiksēt reģistrētās informācijas izmaiņas, saglabājot izmaiņu vēsturi.
3. Uzskaites reģistra dati ir konfidenciāli.
4. Uzskaites reģistrā ietver šādu informāciju:
 - 4.1. detalizētu informāciju par pieslēgumu un uzskaites punktu, tai skaitā:
 - 4.1.1. atrašanās vietas informāciju (piemēram, rasējumu numuri);
 - 4.1.2. detalizētu informāciju par zudumu kompensāciju aprēķiniem;
 - 4.1.3. vietas identifikācijas nosaukumu;
 - 4.1.4. detalizētu informāciju par tirgus dalībniekiem, kas saistīti ar pieslēguma vietu;
 - 4.1.5. informāciju par atbildīgo personu par uzskaites mēraparātu.
 - 4.2. uzskaites mēraparāta komponentu (skaitītāji un mērmaiņi) identitāti un raksturlielumus:
 - 4.2.1. rūpnīcas numurus;
 - 4.2.2. identifikācijas nosaukumu;
 - 4.2.3. tipu;
 - 4.2.4. mērmaiņu transformācijas koeficientus;
 - 4.2.5. kalibrēšanas tabulas, kur tās nepieciešamas uzskaites mēraparāta precizitātes sasniegšanai;
 - 4.2.6. summārās vērtības un koeficientus.
 - 4.3. informāciju par datu komunikāciju, tai skaitā:
 - 4.3.1. telefona numuru piekļūšanai datiem;
 - 4.3.2. komunikācijas aprīkojuma tipu un sērijas numuru;
 - 4.3.3. informāciju par komunikācijas protokolu vai atsaucēm;
 - 4.3.4. informāciju par datu konversiju;
 - 4.3.5. lietotāja identifikāciju un piekļūšanas tiesības;
 - 4.3.6. paroles vārdus datu nolasīšanai no uzskaites iekārtas un korekciju veikšanai (novietojams slēptā vai aizsargātā laukā).
 - 4.4. datu pārbaudes/apstiprināšanas procesu, par ko vienojušās iesaistītās puses, tai skaitā:
 - 4.4.1. algoritmus;
 - 4.4.2. datu salīdzināšanas metodes;
 - 4.4.3. apstrādi un brīdinājumus (piemēram, sprieguma avota limiti, nobīdes leņķa limiti);
 - 4.4.4. alternatīvus datu avotus.

Priekšsēdētāja

V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irkliis

**Elektrostacijas kopdarbības pārbaudes ar elektroenerģijas pārvades sistēmu laikā
piemērojamie testi un pārbaudes**

1. Elektroenerģijas kvalitātes mērījumi pieslēguma vietā.
2. Elektrostacijas manuālās palaišanas un sinhronizācijas pārbaude.
3. Elektrostacijas atslēgšanas no elektroenerģijas pārvades sistēmas ar automātisku sinhronizāciju ar elektroenerģijas pārvades sistēmu pārbaude.
4. Turbīnas rotācijas ātruma ierobežotāja pārbaude.
5. Turbīnas ātruma regulatora reakcijas pārbaude.
6. Automātiskās ierosmes regulatora atbilstības pārbaude.
7. Automātiskās ierosmes regulatora pārbaude ar ieslēgtu/izslēgtu sistēmas stabilizatoru.
8. Elektrostacijas noslodzes un atslodzes ātruma pārbaude.
9. Slodzes nomešana elektroiekārtas atteikuma gadījumā.
10. Minimālās ierosmes strāvas ierobežotāja pārbaude.
11. Tīkla frekvences regulēšanas pārbaude.
12. P/Q diagrammas uzņemšana.
13. Izdalīšanās uz pašpatēriņu pārbaude.
14. Ģeneratora darbības pārbaude elektroenerģijas sistēmas sprieguma izmaiņu gadījumos.
15. Ģeneratora darbības pārbaude elektroenerģijas sistēmas traucējumu gadījumos, t.sk., elektrostacijas aktīvās jaudas ierobežošanas pārbaude.
16. Elektrostacijas nemainīgas uzdotās reaktīvās jaudas vērtības nodrošināšanas pārbaude.

Priekšsēdētāja

V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irkliis

**Galalietotāju kopdarbības pārbaudes ar elektroenerģijas pārvades sistēmu laikā
piemērojamie testi un pārbaudes**

1. Elektroenerģijas kvalitātes mērījumi pieslēguma vietā.
2. Lietotāja darbības atjaunošanas procedūras pārbaude elektroenerģijas sistēmas traucējumu gadījumos.
3. Lietotāja sinhronizācija, gadījumos, kad elektroenerģijas sistēmā ir dažādas sprieguma un frekvences vērtības, fāzes leņķa nobīdes, sprieguma un frekvences svārstības.
4. Lietotāja atslēgšana no tālvadības.
5. Lietotājam noteiktās slodzes atslēgšana samazinoties frekvencei.
6. Lietotāja slodzes atslēgšana samazinoties spriegumam elektroenerģijas sistēmā.
7. Datu apmaiņa starp Lietotāju un pārvades sistēmas operatoru.

Priekšsēdētāja

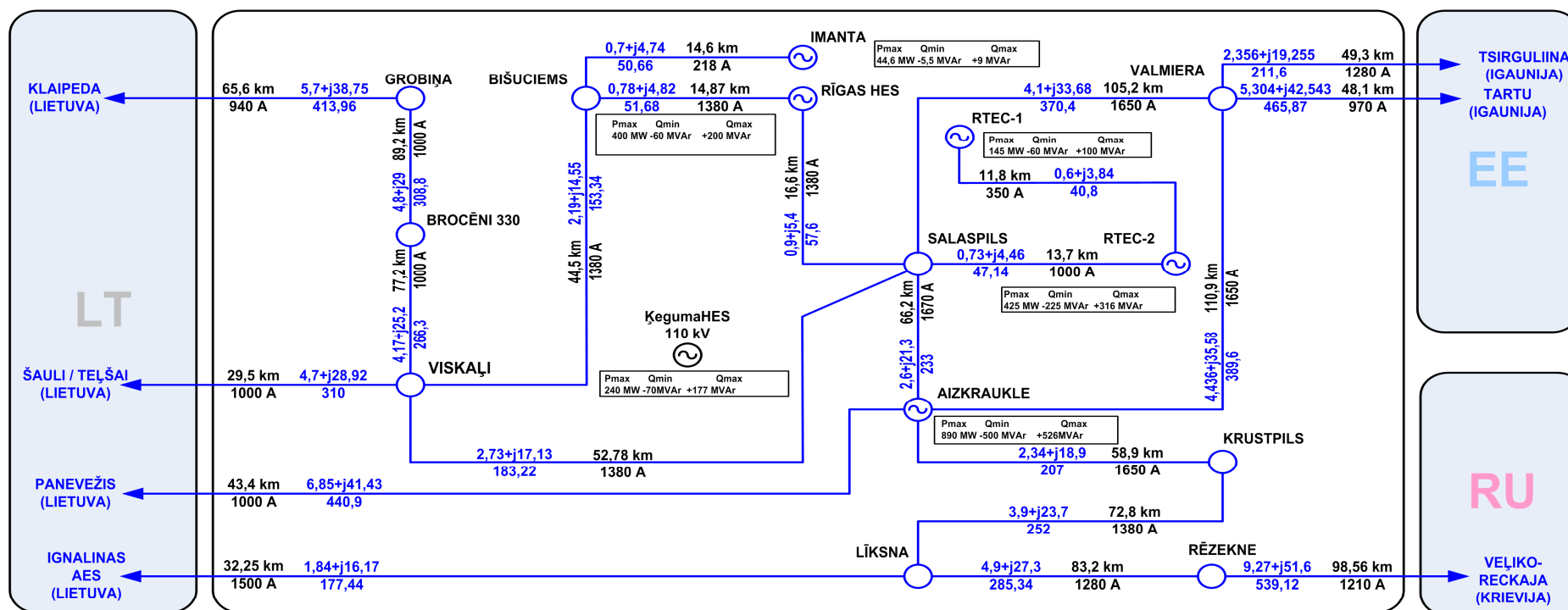
V.Lokenbaha

p.i.

padomes loceklis

R.Irkliis

Vispārējā shēma kopējās pārvades jaudas un maksimāli pieļaujamās strāvas lieluma aprēķināšanai

Shēmā lietoti šādi apzīmējumi:

1. Līniju parametri ir attiecināti pret nominālo spriegumu;
2. Starpvalstu savienojumu parametri ir norādīti līdz Latvijas valsts robežai;
3. Ampēros (A) ir norādīta maksimālā pieļaujamā strāva pie ārējās gaisa temperatūras +25°C;
4. Līniju parametri ir norādīti kā $(R+jX) / B$, kur: R - aktīvā pretestība omos (Ω);
jX - reaktīvā pretestība omos (Ω), j – imaginārā vērtība;
B - aktīvā vadītspēja mikro simensos (μS);
5. Pmax ir elektrostacijas maksimālā ģenerējamā aktīvā jauda mega vatos (MW);
6. Qmax un Qmin ir elektrostacijas maksimālais reaktīvās jaudas ģenerācijas un patēriņa diapazons mega voltampēros (MVar)

Priekšsēdētāja
p.i.
padomes loceklis

V.Lokenbaha

R.Irkliis